

Cuba og Norge – to kyststater, samme modell

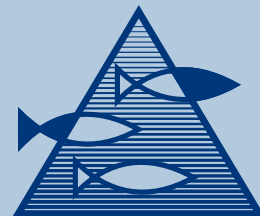
AV MARIE HAUGE

Selv om kystlandskapet og de klimatiske forholdene er vidt forskjellige, har kyststatene Norge og Cuba mye til felles. Det er stort press på kystlinjen og de marine ressursene som finnes der. Spesielt hummeren – vår egen europeiske og deres languster – trenger oppmerksomhet for å snu en stadig nedadgående trend.

Samarbeidsprosjektet COLLABORATE skal ruste Cuba for dagens ekstremvær og fremtidens klimaendringer.

Cubanske og norske forskere på Collaborate-møtet i Havanna i mars 2013.

Sentralt i samarbeidet står utviklingen av regionale havmodeller for Cubas kystfarvann. Havforskningsinstituttet og Meteorologisk institutt har utviklet modeller som kan brukes i et variert og til tider utfordrende kystlandskap. Erfaringene kan også komme cubanerne til gode. Modellene kan gi en mer effektiv beredskap med tanke på ekstremvær og oljeuhell, gi et grunnlag for å estimere konsekvensene av fremtidige klimaendringer og dessuten brukes til å simulere egg-, larve- og yngeldrift for viktige marine arter som hummer og reke. Datakartlegging – både med tanke på hva som eksisterer av cubanske data og hva som trengs – er en sentral del av COLLABORATE.

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

►► Cuba og Norge – to kyststater, samme modell

HUMMER OG LANGUSTER

Fiskeriene er den tredje største eksportnæringen på Cuba. Tunfisk, reke og hummer (languster) utgjør de viktigste fiskeriressursene. Både i Norge og på Cuba er hummer en svært ettertraktet delikatesse. Fisket er hardt, og begge landene opplever en markant fangstnedgang. I Norge har de offisielle landingene av hummer sunket dramatisk siden gullalderen på 1950- og 1960-tallet. Da var fangstene tett oppunder 1000 tonn årlig. I 2012 var de offisielle fangstene på 47 tonn.

HYPPIGERE OG MER INTENSE ORKANER

Siden tidlig på 2000-tallet er de cubanske fangstene av languster nesten halvert; de siste årene har de ligget på rundt 4500 tonn årlig. Nedgangen kan skyldes flere forhold: Hardt fiskepress må ta sin del av skylden. Men også de tropiske orkanene, som har økt kraftig i intensitet og hyppighet de siste tiårene, kan ha ødelagt viktige gyte- og

oppvekstområder for langusteren. Regulering av elver og andre ferskvannskilder har endret ferskvannstilstrømmingen til kystområdene, det har påvirket mattilgangen og levevilkårene til langusteren.

TRENGER GODE MODELLER

Det cubanske hummerfisket foregår i en begrenset periode. Oppstart av fisket og andre reguleringer som minimums- og maksimumsmål vurderes fortløpende for å sikre bestanden. Maksimumsmål er innført for å verne de største og eldste individene. Størrelsen på kvotene og på selve hummerflåten er også oppe til drøfting, men det er mer krevende å sette i verk tiltak her da hummerfisket er blant de mest lønnsomme på Cuba. Gode modeller for larve- og yngeldrift kan identifisere hvilke områder som er spesielt viktige for langusteren. Det vil være et nyttig hjelpemiddel i gjenoppbyggingen av bestanden.

COLLABORATE

- Et treårig samarbeidsprosjekt mellom Norge og Cuba.
- Budsjettet er på 6 millioner kroner, som kommer fra Utenriksdepartementet.
- Inkluderer Havforskningsinstituttet og Meteorologisk institutt i Norge (met.no), og InsMet, CIP og IDO; de nasjonale instituttene for meteorologi, fiskerier og oseanografi på Cuba.
- COLLABORATE er delt inn i seks arbeidspakker som mellom annet skal gi en oversikt over eksisterende data om klima, bunnforhold, og marine nøkkelarter (rekruttering, gyte- og oppvekstområder e. a.), kartlegge behovet for nye målinger, utvikle drivbaneberegningssmodeller for oljesøl og utvikle regionale biofysiske modeller.
- Går parallelt med prosjektet XCUBE, der Bjerknessenteret for klimaforskning er norsk partner.
- COLLABORATE og XCUBE er deler av et paraplyprosjekt, som tar sikte på å etablere et trenings- og kompetansesenter for katastrofeberedskap og forebygging. Senteret vil gi kurs til planleggere og beslutningstakere i Cuba og andre karibiske land. Paraplyprosjektet ledes av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i Norge og AMO (beredskapsdirektoratet på Cuba).
- Det nasjonale senteret skal også inkludere studier av ekstremvær, sårbarhet og klimaendringer.

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

Nordnesgaten 50
Postboks 1870 Nordnes
NO-5817 Bergen
Tlf.: 55 23 85 00
Faks: 55 23 85 31

www.imr.no

AVDELING TROMSØ

Sykehusveien 23
Postboks 6404
NO-9294 Tromsø
Tlf.: 55 23 85 00

FORSKINGSSTASJONEN FLØDEVIGEN

Nye Flødevigveien 20
NO-4817 His
Tlf.: 55 23 85 00

FORSKINGSSTASJONEN AUSTEVOLL

NO-5392 Storebø
Tlf.: 55 23 85 00

FORSKINGSSTASJONEN MATRE

NO-5984 Matredal
Tlf.: 55 23 85 00

FISKERIFAGLEG SENTER FOR UTVIKLINGSSAMARBEID

Tlf.: 55 23 86 90
Faks: 55 23 85 31

AVDELING FOR SAMFUNNSKONTAKT OG KOMMUNIKASJON

Tlf.: 55 23 85 38
Faks: 55 23 85 55
E-post: informasjonen@imr.no

Kontaktperson:

Erlend Moksness
Tlf.: 90 57 36 25
E-post: erlend.moksness@imr.no

Marie Hauge
Tlf.: 55 23 84 43
E-post: marie.hauge@imr.no

